

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Non esse à senibus conuersionem differendam, quum illis omnino sit cito
moriendum cap. xxviii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

fatis patet ex sua perseverantia fornicationem esse pessimum vitium: quod nec deponitur impotentia nec transgrediens fatigatur usque in finem. Vulpes enim (ut vulgo audio dici) pilum mutat, vitium non mutat. Ita siquidem affert senium canitiem quibusdam, ut interim tamen nihil immutent de interioribus vitiis: maneantque in eadem animi mollitie atque concupiscentiæ ardore: qui iam pridem illis adolescentibus fuerat. Non sic Annæus Seneca uir modestissimus, qui quum esset ætatis iam fractæ, diis suis gratias eo nomine agebat, quod nullam sentiret in animo ætatis iniuriam, sed in corpore tantum uitia, & uitiorum ministeria senuisse, exultareque iccirco animum dicebat suum, quod unam cum corporis uiribus magnam quoque partem sui oneris posuisset: eo quod ea ætate quicquid decebat nolle facere, etiam si uellet ipse facere non posset: affirmans eum tandem bonum uirum esse, qui eo iam suum procecit affectum, ut non tantum peccare nolit, sed etiam non possit. Inuertamus hanc modo, si libet, sententiam de se uelne christiano: ut eum demum bonum uirum, & continentem senem dicamus esse, qui non tantum peccare non possit, sed nec uelit.

Non esse à senibus differendam conuersionem, quum illis omnino sit cito moriendum. Cap. XXVIII.

Quid tu ergo piger dormis quando tandem de somno isto tuo lethargico surges: ex pergitte miser, quando hic non de re uili, & pusilla, sed de tua & uita, & salute agitur: quæ uere iadudum in extremum est deducta discriminè: et si id parum animaduertas. An possunt ardentiores faces admoueri, quæ te excitent tuo tanto discrimine dormientem quàm quas tibi admouet mors? Quid tu miser ergo in tam formidoloso tempore, quasi in alta quiete securus Epimenidis somnum

dormis? Dormitū, atq; iam cessatum est satis: Vide quāto
 so quātum transferit lucis, dum dormis. Numera annos
 tuos, & (nisi frontem penitus perdidisti) pudebit sane te,
 eadem nunc uelle senem, quę iam dudum uolueras puer
 atq; eadem parere decrepitum, quę olim paraueras ado-
 lescentem. Tua hæc etas alios mores, aliam uitam affert. Ti-
 bi nanq; hoc tempore, non tam cogitandum est, quomo-
 do uiuendum sit, quā prouidendum potius, quo pa-
 sto sit tibi moriendum. Siquidem in iuuentute curandum
 nobis est, ut bene, & laudabiliter uiuamus: at in senectute
 tandem ut pie, sancteque moriamur. Tria sunt (ut Cicero
 dicit) quę ab amore animum ex terreant: facietas, pus-
 dor, cogitatio: Verum si te nondum facietas ueneris cœ-
 pit, nec fastidium: saltem impotentia exterreat, pudorq;
 & cogitatio. Pudeat te ergo in hac ætate, ita iuueniliter
 ineptire, ut omnibus iure esse possis derisui, & uulgi fabu-
 la. In super cogita quid sibi tua hæc ætas uelit, & illud
 satyricum dictum.

Quid sumus: quid nam uicturi gignimur? ordo.

Quis datus: quā mollis flexus: & unde?

Quid fas optare?

Haud multum restat hic tibi (mihi credas) operis per-
 gendi. Vigilandum itaq; & enitendum acriter, ne quid
 post hac abste temere fiat, & occasio operandi quę tran-
 sierit in cassum postea requiratur. Iudicium sane mortis
 non cedit appellanti: non differtur uadimonio, non ui ali-
 qua fauore uel cuiusuis hominis corrumpitur, Quum ci-
 tamur accedendum est: quum iudicamur pereundum.
 Eia quæso respice ætatem tuam, & rugosa tibi tandem
 senectus afferat, qd' uel mollis debuerat præstitisse ado-
 lescentia. Lasciua profecto in omni ætate turpis est, at
 in senibus foedisissima: in omnibus item hominibus foeda
 sed in religiosis etiam execrabilis. Vtrinq; duplex ma-
 lum est: & q' ipsi met recipiunt dedecus, & q' suo exem-
 plo faciunt, hi quidem sæcularium, illi uero adolescentiū:

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

impudentiorem intemperantiam . Surge ergo grādis tibi restat uia, præceptūq; declinat i occasum dies, & Oceano properant se tingere soles . Ecce tempus adest, & si serius quā par fuerat homini christiano, attamen idoneum adhuc, atq; ita maturum ut iam nec hora quidem possit sine maximo tuo periculo, damnoq; differri, satis, immo nimium tēporis amisisti: utere quod reliquum est et consilia in melius referens, receptui uoluptatibus canas. Nullum quippe graue peccatū est æque atq; in peccatis perseverare quod diabolicum esse beatus Augustinus affirmat. Instat profecto tēpus tibi, ut quod ultro iam faciendum fuerat, facias iam coactus . Vixisti in pelago da operam ut in portu moriaris, iam iam flecte ratem, uerso q; relabere uento . Imminet (mihi crede) de proximo naufragium , nisi propere uela contrahas , & opportuno ad terram legas . Etenim quemadmodum in putri nauigio , & iam ex multa uetustate rimis laxius fathiscente, quam ut succurri possit amplius , nihil præterea trepidus uector attendit, quā quo pacto saluus euadat; ita & senex quando instare mortem u det, quā nullo uitare ingenio potest, nihil curare quicquam debet, nisi qua ratione tutus abscedat atque de hoc mortali corpore expurgatus, & innocens migret ad dominum: quum iam iam hinc sibi pro certo sciat esse omnino migrādum. Cætera quidem mortis genera incerta sunt & spei plena, at senibus mors præsentanea est: & citra omnem spem formidolosa ac sola expectatione terribilis . Morbus quilibet potest desinere: naufragium quantumuis præsens euitari, incendium extinguī, uulnus, & ulcus sanari , gladius tam hostis quā iudicis ab ipsa etiam ceruice reuocari: at ille nil habet, quod speret , quem senectus uelit nolit , ducit ad mortem . Que ergo insania tua est in tam imminenti, discrimine tā dubiis rebus fidere, & negligere tam graue, & tam manifestum periculum: et ad ueritatis, & salutis monita sic obsurdescere, ut nihil omnino percipias eo

rum, quæ tibi & salubriter & amice dicuntur. Verum tamen & si tibi minime fidendum esse confirmem, nihil est propterea quod tuæ salutis diffidas, aut de conuersione desperes quod iam circa uitæ exitum te esse conspicias: potes si uells, uel sero, & in exitu respiscere: quoniam omne tempus, & omnis ætas idonea est ad poenitentiam: neque ullum ferum consilium habendum quod salubre est neque quicquam desperandum, quod Deo auctore promittitur. Dicit, n. in quacumque hora ingemuerit peccator, iniquitatum eius non recordabor. Extat & illud Cæsaris dictum. Satis cito, quod satis bene. Et præclarissimus philosophus Plato. Beatus est inquit, cui uel in senectute contigerit sapientia. Non est sane ullo pacto cur desperes, quum non tantum respicit dominus qualis hic quisque uixerit, quantum qualis hinc quisque ex hac luce recesserit. Quinimmo usque adeo neminem respuit poenitentem Deus, ut soleat etiam quod diuinitus expectauerit quempiam ad poenitentiam, eo blandius ueniens excipere, & festiuus amplexari. Sed si id solum uerere, quod sero coeperis ad hanc metam currere, facito quæso, quod facere uiatores solent, quum aut tarde exierunt domo, aut forte intereundum cunctantes alicubi moram duxerunt: nam contendunt hi subinde, equis uelisque (quod aiunt) obnixæ ut festinatione refartiant tarditatem, ac mature perueniant, quo tendunt: & quocumque in principio statim itineris destinauerat peruenire. Quid quod nulla ætas aptior est ad emendationem: & ad bonam mentem magis idonea quam ætas senectutis? Deseruit tunc sane istus ille adolescentia, & solita carnis perueritas ætate confecta ita elanguet in senem ut parum omnino supersit uincendi. Verum si quis forte ita puerse afficiatur, ut nec ad id quidem ætatis perducatur, aut commissæ flere, aut ægre meminisse uoluptatum suarum possit, id saltem doleat quod quem uelit dolorem suorum peccatorum sentire nequit: affligatur quæ, uel et eo, quod non affligitur animo, sicut exoptat: quod ex nimia peccandi consuetudine solet peruenire: qui morbus est animæ, et cor

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

poris perniciosissimus. Solet enim in morbis, quibus sepe afficimur, usu uenire, ut quo se quis pelus habeat, eo minus sentiat grauitatem languoris. Ad curandam autem hanc ægritudinem animæ diuturna cōsuetudine iam stupentis, nulla aptiora medicamenta sunt, quàm quæ à salutaribus ipsius salutaris nostri Iesu uulneribus hauriuntur. Ex ea enim meditatione, anima quantum uis languens ac stupida, insurgit aliquando, atque ex eo discit flere peccata sua, pro quibus talia, ac tanta passus est pius, atq; innocentissimus Iesus. Quod si quis adeo duro sit corde, ut nec eo quoq; remedio excitetur, & nullum sensum doloris accipiat, quid ei afferam medicamenti ultra non habeo: Non enim uideo quæ possit esse in tali pectore cōpunctionis spes, aut conuersionis, siue emendationis expectatio. Quare orandus est dominus ut faciat, q; hi alii quando cognito errore suo resipiscant: ac uel fœtentes tandem, tanquam quatruiduanus ille Lazarus resolutis uinculis rediuiui de sepulchro æternæ mortis resurgant.

Quàm anxia sit uita improborum hominum ex redargutione conscientia: & quàm mendaces sint omnes corporeæ uoluptates!

Cap.

XXIX.

HAtenus dictum est de moribus improbis, & nefaria uita quorundam clericorum, deinceps uideatur mihi conducibile fore & huic nostro instituto conueniens ut explicetur latius anxia, & erumnosa uita in continentium: quod certe quicūque sibi sub oculis ponet, uidebit quoquoersum lumina flexerit, offerri sibi densissimam nebulam exurgentium undiq; incommotodorum, magnoq; impetu irruentium ad peruertendam omnem simul & animi, & corporis tranquillitatem: atq; inde aperte, uerèq; unusquisq; cognoscet suas omnes libidines, quibus tantopere inhiat, ærumnas, atq; miserias